

Albert Edman, senior projektledare, RISE, Research Institutes of Sweden
RegLabs lärprojekt Hållbara livsmiljöer - 27 augusti 2024

Hållbara livsmiljöer – vad är det?

Med fysisk planering kan vi påverka hur våra livsmiljöer ser ut. Det ger effekter på vår hälsa och välmående både på kort och lång sikt. Samhällsplaneringen skapar förutsättningar för ett hållbart samhälle där alla kan må bra, känna tillhörighet och framtidstro. Teman som ingår är till exempel:

- Aktiv mobilitet
 - Utrymme för lek och rörelse
 - Stadsmiljöer med ren luft
 - Gröna områden för välbefinnande och klimatanpassning
 - Social inkludering och plats för möten
 - Hälsosamma inomhusmiljöer
- *Rapport: Hälsa först! – för en hållbar livsmiljö (2022) av Boverket och Naturvårdsverket i dialog med Folkhälsomyndigheten.*

Lärdomar från igår, idag och utblick mot imorgon

- RISE gör en årlig framsyn "Runt hörnet" för hållbara städer och samhällen
- Tema 2024: "På spaning efter den klarhet som flytt"

RI.
SE

På spaning efter den klarhet som flytt

RUNT HÖRNET 2024 — EN FRAMSYN OM SAMHÄLLSBYGGNAD

Hur balanseras användning av
mark, yta och resurser?

RI.
SE

Infrastruktur
för allt och alla?

RI.
SE

Ska allt kopplas upp?

A woodcarver with a beard and a grey long-sleeved shirt under a black apron is meticulously carving a large, light-colored wooden sculpture of a human torso. He is using a hand plane to smooth the surface. The workshop is filled with various tools, wood shavings, and other wooden forms in the background.

RI.
SE

Vad innebär framtidens
sysselsättning?

RI.
SE

Hur styrs framtidens
samhälle?

RI.
SE

Hur prioriteras imorgon
idag?

Lärdomar från igår
och idag?

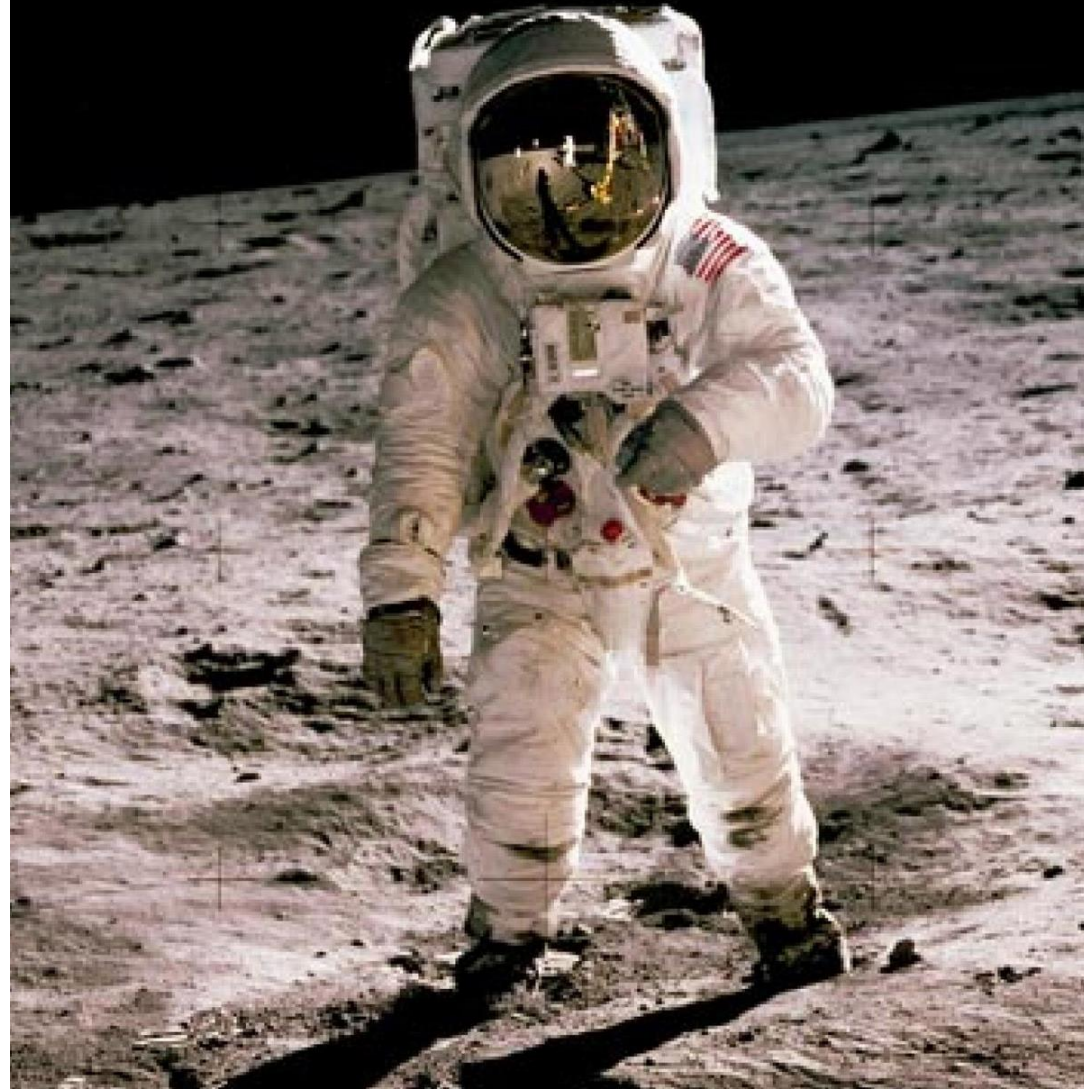

Lärdomar från igår och idag → Missionsdrivet arbetssätt för hållbara livsmiljöer

- Analys – vad fungerar bra, vad behöver utvecklas?
- Finns ambition och vilja att förändra?
- Systemsyn
 - Från piloter till systemdemonstratorer
- Skala ("flernivåstyrning")
 - Individ ↔ Grannskap ↔ samhälle/stad ↔ kommun/region ↔ nationellt ↔ EU/globalt
- Långsiktighet (portföljansats)
 - från fragmenterade projekt till ett ekosystem av långsiktiga insatser med gemensamt mål

APOLLO

MISSIONS TO THE MOON

Missionsdriven innovation

EUROPEAN UNION

EU MISSIONS

Concrete solutions for our greatest challenges

© European Union, 2021

#EUMissions #HorizonEU

Från Kennedy's tal (1962) till Mazzucato's rapport (2018)

"We choose to go to the Moon... We choose to go to the Moon in this decade and do the other things, not because they are easy, but because they are hard; because that goal will serve to organize and measure the best of our energies and skills, because that challenge is one that we are willing to accept, one we are unwilling to postpone, and one we intend to win, and the others, too."

"Citizens must be fully engaged in the formulation of the Horizon Europe research missions to stop them being imposed from the top and to ensure they have legitimacy and acceptance,"

Mariana Mazzucato - "Governing Missions" (2019)

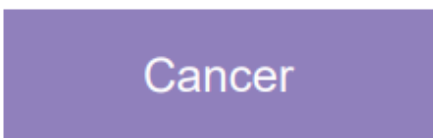
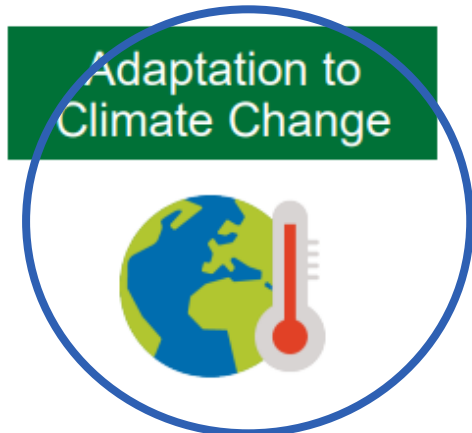

Horizon Europe R&I Missions

Linking EU's research and innovation to major societal needs;
with strong visibility and impact

A mission is a portfolio of actions across disciplines intended to achieve a **bold and inspirational and measurable goal** within a set timeframe, with **impact** for society and policy making as well as relevance for a significant part of the European population and wide range of European citizens.

Horizon Europe defines **5 missions areas**:

Fyra av EUs fem missioner är tydligt "platsbaserade" = våra livsmiljöer

23

Klimatneutrala städer 2030

Viable Cities flaggskeppsinitiativ:

23 kommuner
– 40% av Sveriges
befolkning

23 klimatkontrakt

Åtaganden från **statliga myndigheter**

Åtaganden från **Viable Cities**

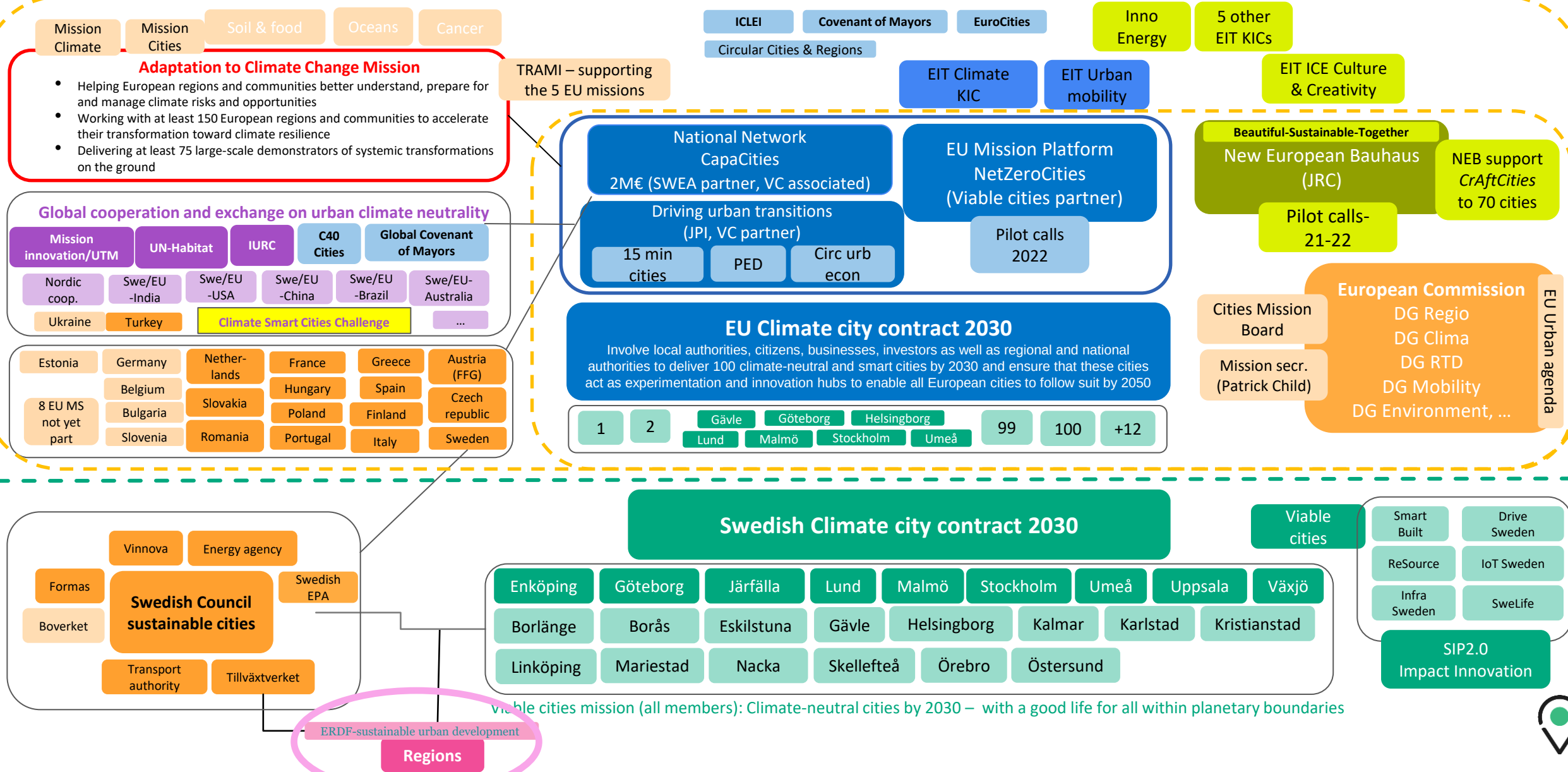
Åtaganden från **kommunen**

Lärandeprocess med revidering och omsignering av kontraktet varje år.
Åtaganden och genomförande skärps steg för steg i en medskapande process.

Sensemaking map:

EU Cities Mission: 100 climate-neutral cities 2030 – by and for citizens

Exempel missionsdrivna innovationsprogram i Sverige – med potentiella bidrag till hållbara livsmiljöer

ShiftSweden (2024-34)

We are transforming Sweden, fossil-free and resource-conscious, into a country that offers attractive and accessible living spaces for all. We show how – in 100 places over 10 years.

SustainGov (2024-34)

By 2035, a reformed public sector able to holistically promote and facilitate health and well-being of all residents independent of geography and socio-economic status and ensuring an equitable and inclusive sustainability transition within the planet's boundaries.

Viable Cities (2017-30)

Climate Neutral Cities 2030 with a good life for all within the boundaries of the planet.

*Launched by the European Commission in January 2021, the New European Bauhaus initiative connects the European Green Deal to our built environment. In the implementation plan for the Cities Mission, the European Commission highlights that the **EU Climate City Contract** will also enable participating cities to integrate and promote the values and the principles of the New European Bauhaus initiative in their plans for climate neutrality*

New European Bauhaus lanserades av
EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen, 18
january 2021

New European Bauhaus är ett kreativt och
interdisciplinärt initiativ som
länkar European Green Deal till våra
livsmiljöer och erfarenheter – vackert,
inkluderande och hållbart.

Nu bildas "NEB local chapters" runt om i
Sverige och EU

“If the European Green Deal has a soul, then it is the New European Bauhaus which has led to an explosion of creativity across our Union.”

Ursula Von der Leyen, President of the European Commission (2021)

Vad säger politiken 2024-2029 om hållbara livsmiljöer?

Statement at the European Parliament Plenary by President Ursula von der Leyen, for a second mandate 2024-2029, juli 2024

“Our quality of life and our very **social fabric** are unique.”

“And crucial for that is Social Dialogue – the hallmark of our social market economy. We will therefore work to increase collective bargaining and strengthen **European Social Dialogue**. And we will address those issues that Europeans feel the most in their daily lives. “

“Europe faces a housing crisis, with people of all ages and families of all sizes affected. Prices and rents are soaring. People are struggling to find affordable homes. We will develop a **European Affordable Housing Plan**, to look at all the drivers of the crisis and to help unlock the private and public investment needed.”

“We can strengthen our society - ensuring that every region, in every part of Europe, is supported. I am committed to a **strong cohesion policy, designed together with regions and local authorities**. I want Europe to be the best place to grow up in, and the best place to grow old in. “

“Childhood and teenage years are the time when our character is formed, our personality develops, and our brain is shaped by triggers and emotions. And we see more and more reporting on what some call a **mental health crisis**.”

Tack!

Albert Edman, senior projektledare RISE

Albert.edman@ri.se

Umarell betyder egentligen "liten man" på italienska, men ordet har även fått ge namn åt alla de äldre män som står och hänger utanför diverse byggarbetsplatser (Wikipedia)